

4. Over vertellen en voorlezen

W. Verlaeck (red.) Leuven, Acco, 1983, 133 p., 13,5 x 21 cm., ing. 240,- Bfr.

De vereniging "Elke kleuter z'n kompjouter" zal er wellicht geen boodschap aan hebben maar er is een boekje verschenen over vertellen en voorlezen. Om een en ander te verduidelijken draagt het ook die titel. Vertellen en voorlezen liggen klaarblijkelijk minder goed in de markt dan bv. jeugdliteratuur, waarover de laatste jaren wel meerdere gedocumenteerde studies verschenen (o.a. onder impuls van INFODOK waarvan ook in deze bundel een artikel werd opgenomen). Als er dan al wel eens iets over vertellen en voorlezen verschijnt kan het zich de vrij sobere, algemene titel *Over ... veroorloven*.

De bundel richt zich overigens niet uitsluitend tot een onderwijzerspubliek. Veel mensen die er wat aan zullen hebben ademen de vrije buitenlucht in : jeugdwerkers, buurthuiswerkers, ziekenhuisverplegers en -verpleegsters, ouders ... kortom iedereen die met 2,5 tot 12-jarigen het vertelwereldje deelt.

De artikels volgen de lijn van algemeen naar bijzonder of van motivatie naar didactiek. Enkele titels :

Over de waarde van het vertellen, Wat zijn goede jeugdboeken ?, Kleine didactiek van het vertellen op de lagere school, Kleuters verzinnen zelf een verhaal. Het boek besluit met een geannoteerde selectieve literatuurlijst.

De meeste van de teksten zijn vlot-onderhoudend geschreven zonder het inhoudelijke aspect daarvoor op te offeren. Ik vermeld hier enkele ideeën uit verschillende artikels die me om een of andere reden opvielen.

Luisteren is niet passief maar eist wel wat van een kind. Vaak gaat het tenslotte om toestanden waarmee het niet vertrouwd is. Luisteren is creatief. Het is voor een kind ook een beetje lezen met de ogen van een ander en op die manier een voorbereiding op het zelf lezen. Om een duistere reden vertellen zelfs de meest fervente dialectsprekers over het algemeen in de standaardtaal. Bij voorlezen komt dit nog meer tot uiting. Het is voor het kind een eerste kennismaking met de standaardtaal in vele gevallen. (Ik betrap mezelf er trouwens op geen sprookje in mijn dialect te kunnen vertellen zonder te vervallen in een karikatuur.). Goede jeugdboeken zijn ook literatuur. De teksten moeten zowel talig als inhoudelijk op peil staan. Doe je kind niet aan wat je zelf verwerpelijk vindt op het niveau van jouw literatuur. Ik kan me voorstellen dat vertalingen van kinderboeken vaak slordig gemaakt worden ("t zijn toch vooral de prenten die het doen, meneer"). Kleuters hebben ook fantasie. Ze kunnen naar aanleiding van een aantal visuele of auditieve stimulansen zelf verhalen maken - individueel of in groep, zonder daarom "leugebeesten" te worden.

Wat niet in de artikels aan bod komt (en overigens ook niet stoort) is dat volwassenen ook minder (vlot) vertellen. Vertellen als volkskunst is al lang in het Bokrijk van het sociale leven terecht gekomen. Dat

is niet alleen jammer omdat daarmee een stuk creativiteit en zingeving verloren gaan maar ook omdat vertellen en voorlezen aan/voor kinderen nu duidelijk afgebakend worden tot het domein van de opvoedkunde. En dat is weer een stap verder op de weg van een organische, natuurlijke manier van samenleven naar een meer gestructureerde, gesystematiseerde.

De bundel vult alvast een gat in de markt en zal voor leraars, leraren, studenten en anderen een stukje tijdschriftenwereld gemakkelijker bereikbaar maken. Eens over de weinig aantrekkelijke vormgeving heengestapt, zullen veel mensen er plezier aan beleven. Maar ja, samenstellers wikkelen maar uitgeverijen beschikken (over weinig middelen in 1983 ?).

Walter DE HERT, Verbondsstraat 90, 2000 Antwerpen.